Spår av idealitet: TILLIT

SPÅR AV IDEALITET

Arbetsmaterial för processledare

Tillit · Träff 1–3

ideellt forum i Svenska kyrkan

ideelltforum.se/spar-av-idealitet/tillit

Nio spår av idealitet

Att få göra skillnad gör skillnad. När människor får möjlighet till ideellt engagemang händer något med hela församlingen. Det lämnar spår. Spår av idealitet.

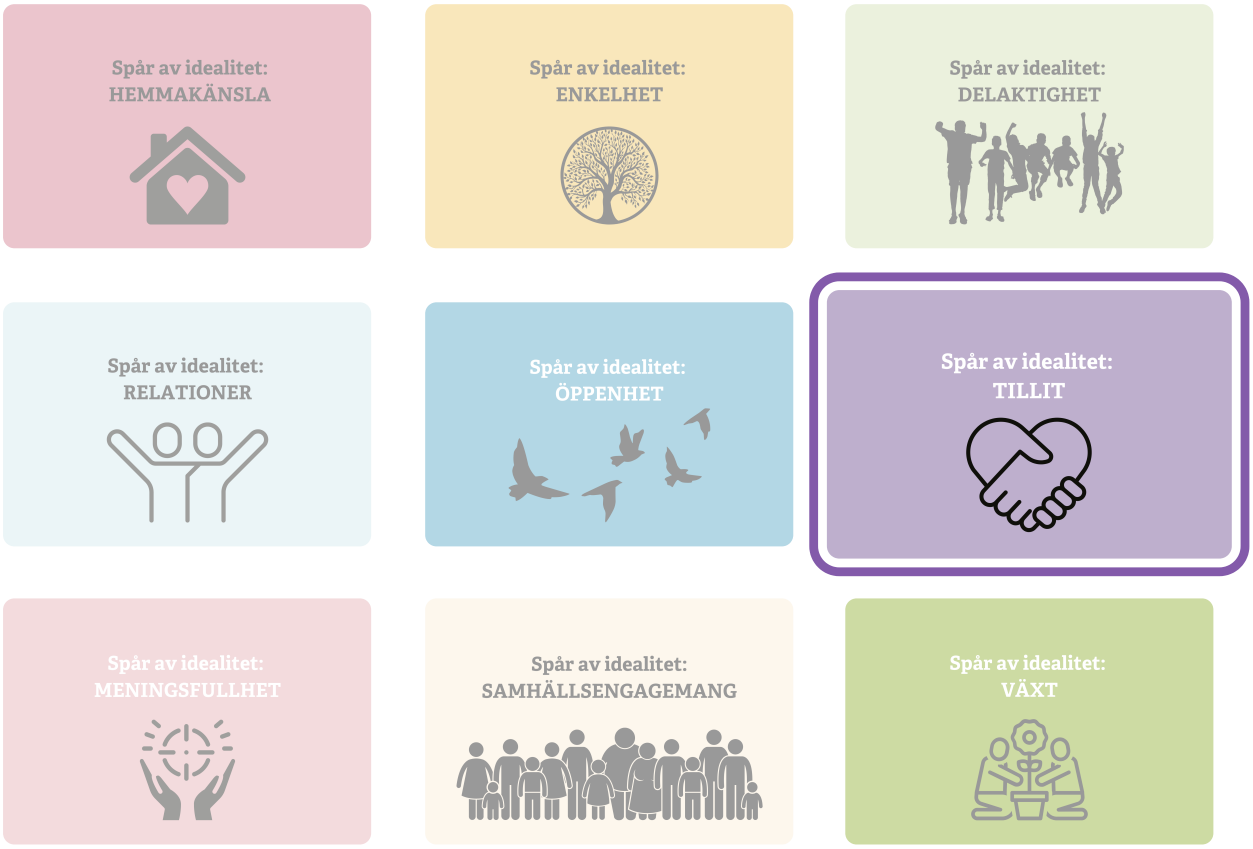

Spår av idealitet är en arbetsmodell för att fördjupa delaktighet och engagemang i församlingslivet. Det här materialet gäller spåret Tillit. Alla spår finns på ideelltforum.se/spar-av-idealitet.

SPÅR AV IDEALITET

Tillit

Om spåret och arbetsmaterialet

I en församling som präglas av tillit finns en grundläggande tilltro till att människor vill, kan och vill väl. Att alla människor bär på en förmåga att ta ansvar. Att alla har olika kompetenser och gåvor att bidra med till det församlingen vill vara och åstadkomma.

I en församling som präglas av tillit finns många engagerade människor som har olika roller, uppgifter och funktioner. Alla är medarbetare med tillit till varandra. Handlingsutrymmet är stort och kontrollen liten.

I en församling med tillit är alla varandras medkrafter. Ingen räds det som är olikt en själv och sina egna tankar. Allas olikheter tas tillvara och ses som en tillgång när människor kan lära av och med varandra. Alla är medarbetare tillsammans utifrån sina förutsättningar och sin kompetens.

I en gemenskap där människor litar på varandra finns trygghet. Här vågar människor mötas på riktigt. Många har mod att själva bidra och att låta andra bidra i församlingens olika verksamheter och liv. I en sådan miljö skapas förutsättningar för människor att växa som personer och i sina uppdrag.

Tillit är en omistlig del i kristen tro och i att vara kyrka. Gud själv har tillit till människan i uppdraget att förvalta och vårda skapelsen. Jesus har tillit till människan när han sänder ut sina lärjungar att fortsätta döpa och lära. Nu har uppgiften kommit till oss. En församling med tillit skickar uppgiften vidare till fler och fler och fler...

Det alltid finns plats för en till!

Om arbetsmaterialet

Materialet är tänkt att användas i en församling som valt att jobba med Spår av idealitet. Upplägget är fördelat över tre träffar. Utöver dessa finns förslag på uppgifter som församlingen och processledaren kan göra före och efter respektive träff.

Upplägget och val av metoder har gjorts med syfte att det ska fungera utmärkt för en församling att genomföra precis som det står. Ibland kan lokala förutsättningar eller hur processen utvecklar sig göra att upplägget behöver anpassas vad gäller tid och innehåll. Känn dig fri att i så fall använda materialet så att det passar era förutsättningar. Det finns också en metodbank att nyttja med alternativa övningar till de som finns presenterade i materialet.

I materialet används en metod för processarbete kallad NÖHRA. Det är en akronym för orden Nuläge, Önskvärt läge, Hinder, Resurser och Aktivitet. Innan arbetet med NÖHRA kommer igång hålls en första träff med uppstart av processen samt introduktion till ämnet Idealitet i svenska kyrkan samt det valda spåret. Mer om den metoden NÖHRA finns att läsa i separat pdf.

Det är alltid att föredra att vara minst två personer som processleder. Ibland är det inte möjligt och då går det att anpassa efter de förutsättningarna. I materialet används för enkelhetens skull begreppet processledaren, även fast önskvärt läge är att de är minst två.

Innehållet i materialet är fördelat över de tre träffarna på följande sätt.

Upplägg för de tre träffarna

TRÄFF 1

Uppstart och introduktion (en halv till en dag)

- Uppstart av processen
- Idealitet i Svenska kyrkan – introduktion och gemensam reflektion kring några centrala teman och begrepp
- Introduktion till det valda spåret – Tillit

TRÄFF 2

Processarbete enligt NÖHRA (en hel dag)

- Nuläge
- Önskvärt läge
- Hinder
- Resurser

TRÄFF 3

Fortsatt processarbete enligt NÖHRA (en hel dag)

- Aktivitet

Material om Tillit

LÄNK

NÖHRA

ideellforum.se/spar-av-idealitet/nohra

FILM

En film om medarbetarskap

youtu.be/Ys28xwtkauo

PODD

En podd om Idealitet och forskning

ideellkyrka.libsyn.com/idealitet-och-forskning

PDF

Sång - Delta med våra gåvor

ideellforum.se

FILM

En film om idealitetens teologi

youtu.be/CJJSocZ68Mk

PODD

En podd om Idealitetens historia i Svenska kyrkan

ideellkyrka.libsyn.com/idealitetens-historia-i-svenska-kyrkan

LÄNK

Spårens teologi

ideellforum.se/spar-av-idealitet/sparens-teologi

SPÅR AV IDEALITET · TILLIT

Träff 1

Uppstart av processen och introduktion till idealitet i Svenska kyrkan

- Uppstart av processen
- Idealitet i Svenska kyrkan – introduktion och gemensam reflektion kring några centrala teman och begrepp
- Introduktion till det valda spåret – Tillit

Förberedelser för processledaren

Innan första träffen i Spår av idealitet finns det några saker som processledaren behöver förbereda och säkerställa. En viktig del av förberedelserna sker redan i uppdragsdialogen med församlingen. Syftet med en uppdragsdialog är att komma fram till en gemensam förståelse och en överenskommelse kring vad det är ni vill åstadkomma med Spår av idealitet. Men det finns även andra saker att tänka på.

Här följer några checklistor för uppdragsdialogen samt de övriga förberedelserna. Checklistorna är inte fullständiga och allt som står i dem behöver kanske inte göras i alla sammanhang. Var klok och anpassa efter de rådande förutsättningarna.

Checklista Uppdragsdialog

- [ ] Boka in ett möte för Uppdragsdialog med kyrkoherden där ni går igenom nedanstående punkter. Syftet är att komma fram till en gemensam förståelse och en överenskommelse kring vad det är ni vill åstadkomma med Spår av idealitet. Ska flera än kyrkoherden vara med på mötet?
- [ ] Samtala om varför församlingen valt att jobba med Spår av idealitet. Vad vill de ska hända? Hur relaterar det till det som står i församlingsinstruktionen? Formulera tillsammans med församlingen ett syfte för de tre träffarna.
- [ ] En viktig del är att vara överens om förhållandet mellan processledarens roll och den roll som församlingen (kyrkoherden? En arbetsgrupp?) har som processägare. Vem ansvarar för vad och vilka förväntningar finns på varandra? Varför har de kontaktat just dig/er?
- [ ] Samtala om vilka som är tänkta att vara med i processen. Ideella, anställda, förtroendevalda medarbetare? Ungdomar, äldre? Personer med speciella förutsättningar och behov? Motivera och koppla till syftet med träffarna.
- [ ] Gör klart kring frågor om ekonomi och eventuell ersättning för processledningen.
- [ ] Gå i förväg igenom materialet för de tre träffarna och gör ett utkast för upplägget. Gå tillsammans igenom materialet vid mötet och var beredd att justera det efter församlingens specifika behov och önskemål. Ska det skickas ut i förväg till kyrkoherden?
- [ ] Kom överens med församlingen om hur mycket jobb som kan utföras av dem mellan träffarna.
- [ ] Be församlingen utse någon eller några som är ansvariga för dokumentation och att tillsammans med processledaren göra ett minnesspår vid varje tillfälle.
- [ ] Stäm av praktiska frågor som när och var ni ska ha träffarna. Vilka datum och tider är det som gäller? Är lokalerna ändamålsenliga? Finns utrustning för ljud och bild? Finns utrymme att jobba i mindre grupper? Finns det ytor att sätta upp blädderblocksblad på väggarna? Hur gör ni med fika och mat? Med mera.
- [ ] Sök kunskap om hur nuläget är i församlingen. Det finns nästan alltid saker och förutsättningar som processledaren bör känna till för att på bästa sätt kunna anpassa processen så att det blir så bra som möjligt för församlingen.

Checklista övriga förberedelser för processledaren

- [ ] Om du inte varit i lokalerna är det värdefullt att vara i mycket god tid för att bekanta dig med dem på plats. Ett alternativ kan vara att ha mötet kring uppdragsdialogen i lokalerna.
- [ ] Gå igenom materialet och detaljplanera träff 1 genom att:
  - välja metoder och övningar
  - bestämma vem som gör vad
  - gör en uppskattning om hur mycket tid varje moment kan ta
  - bestämma hur lokalerna ska vara möblerade
- [ ] Var mentalt beredd att ändra på det mesta av detaljplaneringen utifrån det som händer i rummet och gruppens behov för stunden! Stäm löpande av med din processledarkollega och kyrkoherden.
- [ ] Bestäm om ni väljer att deltagarna ska lyssna på poddavsnittet om Idealitetens historia i Svenska kyrkan i förväg. Meddela församlingen att de bör skicka ut det till deltagarna i god tid innan första träffen, med uppmaning att lyssna på det.

Förberedelser för församlingen

- [ ] Formulera syfte för satsningen på Spår av idealitet, se ovan.
- [ ] Utse ansvariga för dokumentation och minnesspår, se ovan.
- [ ] Fundera över vilka som ska bjudas in att vara med vid träffarna kring *Spår av idealitet*. Se ovan.
  - Hur många?
  - Den som vill?
  - God representativitet från församlingslivet?

Ju flera som är med och som finns representerade i processen desto flera känner delaktighet och medägarskap i de aktiviteter som församlingen beslutar att gå vidare med.

- [ ] Skicka ut poddavsnittet Idealitetens historia i Svenska kyrkan till deltagarna i förväg, med en uppmaning att de ska ha lyssnat på det i förväg.

Upplägg träff 1

Inledning

Tänk på att ge gott om tid för det som handlar om uppstart av processen nedan. Det gäller hela innehållet fram till *Idealitet i Svenska kyrkan*. Den tid som läggs på uppstarten av en process är väl använd tid!

Om det finns tid kan processledaren med fördel hälsa på alla deltagare allt eftersom de kommer. Drop-in fika kanske …

Välkommen
Någon från församlingen hälsar välkommen. Förslagsvis den eller de som har rollen som processägare. Processledaren bör inte var den som hälsar välkommen!

Tankar för dagen – andakt

- Bibeltext – till exempel Joh 21:15–17[1] (Den uppståndne och Petrus)
- Sång - Delta med våra gåvor[2]
- Bön

Presentation
Processledaren presenterar sig och det sammanhang hen kommer ifrån.

Är det relativt få deltagare kan var och en få presentera sig med namn och vilken roll och uppgift de har i församlingen. Är det (för) många kan processledaren göra presentationen genom handuppräckning med frågan om vilka som är ideella, förtroendevalda och anställda medarbetare. Finns det någon ytterligare kategori?

Incheckningsfråga – *det här vill jag bidra med idag*.

Använd gärna Mentimeter eller Microsoft Forms och gå sedan igenom svaren tillsammans med gruppen.

Övning - Incheckning

Så här gör du:

1. Låt gruppen enskilt fundera på incheckningsfrågan
2. Använd sedan Mentimeter eller Microsoft forms och låt deltagarna skriva in vad de tänker och gå sedan igenom svaren tillsammans med gruppen.

Om du inte använder Mentimeter fungerar det med post-it lappar. Deltagarna skriver och går sedan fram och sätter sin lapp på blädderblocksblad. Processledaren läser upp dem.

Fråga att samtala om

- Det här vill jag bidra med idag.

Vad är Spår av idealitet?

Även fast fokus på det valda spåret ligger på träff två och tre är det viktigt att redan i början presentera vad spår av idealitet är för något. Använda gärna den information som finns på ideellt forums hemsida[3]. Berätta vilket spår de valt och läs berättelsen till just det spåret. Avsluta med bilden av de nio spåren och låt deltagarna samtala i bikupa enligt frågorna nedan.

Samtalsfrågor till bikupa

- Vad tänker du och vilka känslor väcks när du ser de ord som används för de nio spåren?
- Vad tänker du kring att församlingen vill utveckla just det spår som ni valt?

Uppstart av processen – MARS eller SURÖ

En viktig del i uppstarten av varje grupprocess är att tydliggöra syftet med varför vi ses, vilka ramar och spelregler som gäller samt vilka roller och förväntningar som finns. Det finns olika sätt att benämna dessa delar och vi har tagit med två varianter här. Välj vilken akronym ni vill använda av MARS eller SURÖ.

Målsättning
Agenda
Roller
Spelregler

Syfte
Upplägg
Roller
Överenskommelser

Målsättning eller Syfte
Om det finns ett formulerat syfte enligt förslaget under förberedelser läser ni igenom det tillsammans, antingen via PowerPoint eller på ett förberett blädderblocksblad. Deltagarna pratar några minuter om det två och två. Stäm av i storgrupp om det finns några frågor eller förslag på justeringar till syftesformuleringen. Gör eventuella ändringar och bekräfta sedan syftet genom att fråga deltagarna i storgrupp.

Om processledaren inte i förväg formulerat ett förslag på syfte tillsammans med församlingen bör hen ha ett eget förslag förberett.

Agenda eller Upplägg
Gå igenom innehåll och tider för dagen. Öppna upp för frågor eller synpunkter.

Roller
Gå igenom vilka roller som finns och vad de som förväntas av respektive roll.

- **Processledaren** – ansvarar för att leda församlingen i processen kring Spår av idealitet. Ser till att innehållet i dagarna driver det formulerade syftet, att tidsramarna hålls och att spelreglerna hålls. Stämmer löpande av det med processägaren.
- **Processägare** – församlingen, eventuellt genom kyrkoherden eller en speciell arbetsgrupp. Samtala om vad det innebär att församlingen äger processen. Lyft specifikt vad det innebär att det INTE är processledaren som äger och ansvar för processen.
- **Deltagarna** – samtala om vad som förväntas av rollen som deltagare.
- Andra speciella roller som kan finnas:
    - Ansvarig för dokumentation och minnesspår. Stäm av om det ok för alla att vara med på bild.
    - Ansvarig för att hålla kolla på tid och att det finns tillräckligt med pauser.
    - Ansvarig för fika och mat

Spelregler eller Överenskommelser
Låt deltagarna ta fram ett antal spelregler eller överenskommelser som ska gälla för att dagarna ska bli så bra som möjligt. Spelregler som bidrar till det ni vill åstadkomma under dagarna.

1. Ställ frågan direkt i storgrupp eller låt dem först prata några minuter två och två.
2. Skriv upp förslagen på ett blädderblocksblad.
3. Fråga om det finns några speciella förutsättningar bland de som är närvarande som ska tas hänsyn till.
4. Ställ frågan om det finns ytterligare förslag.
5. När det är ”nog med förslag” ställs frågan om alla är överens om spelreglerna. Det är viktigt att det är deltagarna som sätter spelreglerna och att de upplever att det är deras överenskommelse.

Som processledare kan det vara bra att ha några tankar kring spelregler som är speciellt viktiga. Om deltagarna inte föreslår någon av dem kan processledaren i slutet ställa en fråga till gruppen om det är okej att också ta med de spelregler som processledaren föreslår.

Parkeringslista

Det är bra att ha en parkeringslista där viktiga frågor som kommer upp, men som inte passar att ta just i den stunden, skrivs ner. Förbered ett blädderblocksblad för parkeringslistan. Processledaren ansvarar för att det som finns på parkeringslistan tas upp senare. Se förberedelser för träff två och tre.

Förväntningar och farhågor

För att få ytterligare kännedom om var deltagarna befinner sig kopplat till processen och det valda spåret är det klokt låta dem få dela sina förväntningar och farhågor. Stäm av dem gentemot det planerade innehållet och upplägget. Var beredd att vid behov justera det planerats.

> **Övning**
>
> - Låt deltagarna skriva på post-it-lappar vilka förväntningar respektive farhågor de har gällande arbetet med Spår av idealitet.
> - Deltagarna går fram och fäster lapparna på två olika blädderblocksblad.
> - Processledaren läser upp vad som står på lapparna och ger en kommentar till hur det som skrivits relaterar till det planerade upplägget.

Idealitet i Svenska kyrkan

Oavsett vilket spår församlingen har valt att fokusera på finns det några mera generella teman och begrepp gällande idealitet i Svenska kyrkan som är viktiga att ha med sig in i den processen. Det handlar både om att säkerställa en viss nivå av kunskap men framför allt att få reflektera tillsammans kring de olika delarna, för att så långt som möjligt uppnå en gemensam förståelse kring begreppen.

Temana och begreppen är härledda ur följande frågeställningar - Hur har det ideella engagemanget sett ut genom Svenska kyrkans historia? Hur relaterar det till kyrkans teologi kring frågor om församlingssyn, människosyn och medarbetarskap? Vad kan vi lära av aktuell forskning kring idealitet?

De fyra teman som behandlas är:

- Idealitetens historia i Svenska kyrkan
- Idealitetens Varför i Svenska kyrkan – teologi och identitet
- Medarbetarskap och människosyn
- Vad säger forskningen?

Till varje tema finns

- En inspelad film eller podd där några personer från Ideellt forum delar med sig av tankar, insikter och erfarenheter.
- Pedagogisk övning
- Förslag på ett antal frågeställningar att samtala och reflektera kring.

Poddavsnittet om Idealitetens historia i Svenska kyrkan kan med fördel skickas ut i förväg till deltagarna, med en uppmaning att lyssna på det innan första tillfället. När det gäller de övriga tre delarna kan processledaren välja att visa alla filmer och poddar som de är. Om det känns som för mycket upprepning av metod kan processledaren (eller någon annan) se eller lyssna på dem i förväg och sedan själv föredra innehållet i någon av dem. Delen om forskning är ett bra exempel som passar för detta.

Här uppmuntras till kreativitet!

Inledande övning – Speed-dating

Speeddating, se beskrivning i Sensus metodbank[4] eller använd varianten som beskrivs nedan

Instruktion

- Ställ er på två led, vända mot varandra.
- Samtala om den fråga som processledaren ger i 1 minut. Tänk på att dela tiden.
- Efter första minuten flyttar ena ledet ett steg till höger. Den som står längst till höger flyttar till positionen längst till vänster.
- Samtala i 1 minut om samma eller nästa fråga, processledaren bestämmer.
- Upprepa samma sak tills övningen är klar.

Förslag till frågor

- Vad är idealitet för dig?
- Berätta om ideellt uppdrag du har eller har haft?
- Vad skulle ditt ”drömuppdrag” som ideell kunna vara?
- Egen fråga

Idealitetens historia i Svenska kyrkan

PODD

Idealitetens historia i Svenska kyrkan

Podd & sånt – #ideellkyrka

ideellkyrka.libsyn.com/idealitetens-historia-i-svenska-kyrkan

Övning - Bikupa
Använd samtalsmetoden EGA – enskilt, grupp, alla

- Alla deltagarna ska ha lyssnat på poddavsnittet i förväg
- Deltagarna i bikupan hjälps åt att lyfta viktiga delar i podden. Den som eventuellt inte har hunnit lyssna på podden i förväg får då chansen att ta del av innehållet.
- Deltagarna delar tankar som väckts hos dem när de tog del av innehållet i podden
- Processledaren lyfter upp några av dessa tankar i helgrupp

Idealitetens Varför i Svenska kyrkan – teologi och identitet

FILM

En film om idealitetens teologi

Ideellt forum

youtu.be/CJJSocZ68Mk

Övning – Fyra hörns övning

Se beskrivning i Sensus metodbank[5]

Fråga till övningen: Vem är församlingen?

- Alla medlemmar
- De som är aktiva i församlingen
- Den som själv anser sig tillhöra eller vara församlingen
- Annat alternativ

Samtalsfrågor
Samtala i grupper på 4 personer.

Förslag på samtalsfrågor

- Hur tänker du kring det teologiska resonemanget om idealitet kopplat till dopet, Luther och Svenska kyrkans syftesparagraf i filmen?
- Hur påverkar samtalet vem som är församling mig?
- Hur påverkar synen på vem som är församlingen mig och min roll?

Medarbetarskap och människosyn

FILM

Medarbetarskap

Ideellt forum

youtu.be/Ys28xwtkauo

Övning – Heta stolen

Se beskrivning i Sensus metodbank[6]

Heta stolen – frågor:

- Jag lärde mig något nytt från samtalet
- Jag vill möjliggöra för andra
- Tycker det är svårt med begreppet medarbetarskap
- Jag känner mig som en medarbetare i församlingen
- Jag ser på mig själv som en medarbetare i församlingen
- I vår församling hjälper vi mest till
- I vår församling hjälps vi åt.
- Jag ser på min själv som mig en lärjunge

Samtalsfrågor

Reflektera kring begreppen Medarbetarskap och Lärjungaskap i grupper på 4-5 personer.

- Likheter och skillnader mellan begreppen
- Ser du dig själv som medarbetare eller lärjunge, eller både och?

Vad säger forskningen?

PODD

Idealitet och forskning

Podd & sånt – #ideellkyrka

ideellkyrka.libsyn.com/idealitet-och-forskning

Samtalsfrågor

Samtal i smågrupper

- Vad fastnade hos dig när du lyssnade på podden Idealitet och forskning?
- Hörde du något som var extra relevant för vår församling?
- Fanns det med något som var överraskande för dig?

Länkar till vidare läsning kring forskning

Forskning och studier[7]

Spåret Tillit

Om ordet Tillit

För att komma igång med reflektionen kring det spår ni valt gör ni följande fyra delar.

1. Läs texten om spåret Tillit
2. Gör övningen Tre saker som...
3. Se på filmen med inspirationsföreläsningen
4. Avsluta med samtal

Läs texten om ordet Tillit i storgrupp.

I en församling som präglas av tillit finns en grundläggande tilltro till att människor vill, kan och vill väl. Att alla människor bär på en förmåga att ta ansvar. Att alla har olika kompetenser och gåvor att bidra med till det församlingen vill vara och åstadkomma.

I en församling som präglas av tillit finns många engagerade människor som har olika roller, uppgifter och funktioner. Alla är medarbetare med tillit till varandra. Handlingsutrymmet är stort och kontrollen liten.

I en församling med tillit är alla varandras medkrafter. Ingen räds det som är olikt en själv och sina egna tankar. Allas olikheter tas tillvara och ses som en tillgång när människor kan lära av och med varandra. Alla är medarbetare tillsammans utifrån sina förutsättningar och sin kompetens.

I en gemenskap där människor litar på varandra finns trygghet. Här vågar människor mötas på riktigt. Många har mod att själva bidra och att låta andra bidra i församlingens olika verksamheter och liv. I en sådan miljö skapas förutsättningar för människor att växa som personer och i sina uppdrag.

Tillit är en omistlig del i kristen tro och i att vara kyrka. Gud själv har tillit till människan i uppdraget att förvalta och vårda skapelsen. Jesus har tillit till människan när han sänder ut sina lärjungar att fortsätta döpa och lära. Nu har uppgiften kommit till oss. En församling med tillit skickar uppgiften vidare till fler och fler och fler...

Det alltid finns plats för en till!

Tre saker som ...

Övning - Tre saker som ...
Cirka 15 min

Övningen fungerar som en igångsättare som ger energi, får många att bli delaktiga samt gör så att deltagarna kommer in i ämnet. Avsluta med 3 saker som är meningsfulla och 3 saker som skapar öppenhet.

Lär dig mer om metoden[8].

Film med inspirationsföreläsning

Se på filmen tillsammans och samtala sedan med hjälp av metoden Samtal fortsätter.

Film – Tillit
Katarina Glas om Tillit, från Ideellt forums idédag 2021

FILM

Ideellt Forum Idédagen 2021: Reflekterad tillit – Katarina Glas

Ideellt forum

youtu.be/E464MTKHlpY

Samtal fortsätter

Övning – Samtal fortsätter

Läs mer om metoden[9]

Samtala i mindre grupper, välj en samtalsledare.

Frågor att samtala vidare om:

- Vad säger ordet Tillit dig?
- Vilken känsla väcktes av föredraget?
- Vilken tanke hänger sig kvar?
- Vad vill du berätta vidare för en vän?

Avslutning

Att tänka på inför nästa gång

- Gå igenom med alla vad som ska göras inför nästa gång.
- Det är bra om det finns en tanke kring det redan innan dagen börjar. Den tanken behöver sedan omprövas beroende på vad som sker under dagen.
- Stäm av med församlingens processansvariga innan ni delar med alla.
- Ibland kan det vara klokt att säga att information kring detta kommer senare, vilket ger er tid att i Eftersnacket eller vid ett senare tillfälle bestämma innehållet. Var i så fall tydlig med hur det ska kommuniceras till deltagarna och vem som har ansvar för det.

Utcheckning – runda i storgrupp

Var tydlig med att det alltid okej att passa för den som vill det. Låt gruppen fundera på frågan och gå sen en runda.

Fråga att fundera på:

- Vilket ord, tanke eller känsla ligger högt uppe just nu?

Eftersnack

- Stäm av med kyrkoherden och eventuellt några fler från församlingen hur de upplever att dagen varit. En kort utvärdering.
- Stäm av om ni behöver justera något gällande förberedelserna inför nästa träff samt upplägget för kommande träffar. Behövs det ett separat planeringsmöte?
- Använd gärna Sensus metod för lärande samtal.

Lärande samtal

Titta tillbaka på en genomförd process eller aktivitet i syfte att skapa lärande framåt. Samtala i gruppen utifrån nedanstående frågor.

- Vad ville vi åstadkomma?
- Vad gick bra och varför? Vilka var framgångsfaktorerna?
- Vad kunde vi ha gjort annorlunda?
- Hur fungerade samarbetet?
- Vilken feedback vill jag ge till mig själv och till andra?
- Vilket lärande tar vi/jag med oss/mig?
- Vilka konsekvenser får det för utveckling och strategier framåt?

Länkar i träff 1

1. **Joh 21:15–17**
   bibeln.se/bibel/B2000/JHN.21
2. **Delta med våra gåvor**
   ideelltforum.se
3. **ideellt forums hemsida**
   ideelltforum.se
4. **Sensus metodbank**
   sensus.se/ledare/metodbanken/speeddating-pa-promenad
5. **Sensus metodbank**
   sensus.se/ledare/metodbanken/fyra-horn
6. **Sensus metodbank**
   sensus.se/ledare/metodbanken/heta-stolen-varderingar
7. **Forskning och studier**
   ideelltforum.se/resursbank/forskning-och-studier
8. **metoden**
   sensus.se/ledare/metodbanken/tre-saker-som
9. **Läs mer om metoden**
   sensus.se/ledare/studiematerial/samtal-fortsatter

SPÅR AV IDEALITET · TILLIT

Träff 2

Fokus på spåret Tillit och utvecklingsarbete enligt metoden NÖHRA

- Nuläge
- Önskvärt läge
- Hinder
- Resurser

Förberedelser för processledaren

- [ ] Gör ett minnesspår från träff 2 och skicka till dokumentationsansvarig i församlingen eller kyrkoherden.
- [ ] Gå igenom upplägget av dagen och välj metod med mera för de olika delarna. Alternativa metoder, filmer och annat finns för de olika delarna i separat pdf.
- [ ] Gör ett detaljerat tidsschema för dagen. Var beredd att justera och anpassa tidsschemat efter det som händer i gruppen och processen under dagens gång. Tänk på att ge utrymme för frågor från parkeringslistan om det finns sådana.
- [ ] Säkerställ att det finns material till de övningar som valts, till exempel blädderblock och kritor.
- [ ] Bestäm hur lokalen ska vara möblerad, se de olika punkterna för dagen.Sätt upp de blädderblocksblad från förra träffen som ska användas under dagen på lämpligt ställe.
- [ ] Bokning av musiker eller andra som har ett uppdrag under dagen.
- [ ] Skicka ut församlingsinstruktionen (FIN) och uppmana alla att ha läst den i förväg ur perspektivet Tillit.
- [ ] Se till att någon eller några har ansvar att dokumentera det som sker under dagen genom att skriva anteckningar och ta bilder. Gärna någon från församlingen. Dokumentationen sammanställs med fördel av processledaren till ett minnesspår med både skriven text och bilder som beskriver vad som skett under dagens gång.

Förberedelser för församlingen

Skicka ut minnesspåret från förra träffen till deltagarna.

Mellan första och andra träffen finns möjlighet för församlingen att göra vissa moment som sedan kan användas vid tillfälle två. Processledaren och processansvarig i församlingen beslutar om de ska göra någon av de föreslagna övningarna nedan. Genom intervjuerna får man kunskap av den praktiska delen av delaktighet i församlingen och genom inventering den teoretiska delen.

Tillitsdelegationens principer – en skattningsövning

Här utgår vi från Tillitdelegationens sju grundläggande principer för tillit.
https://tillitsdelegationen.se/[1]

Tillitsdelegationens skrivning har reviderats något för att passa bättre in i en kyrklig miljö. Katarina Glas berättar om principerna från 15.40 in i filmen. Berätta om principerna kort igen eller spela upp några minuter när Katarina går igenom dem igen (ca 3 min).

Tillitsdelegationens sju grundprinciper för tillit

1. Tillit - Sträva efter att som utgångspunkt välja att lita på dem du samarbetar med och ha positiva förväntningar.
2. Medlemsperspektiv – Ha alltid uppdraget, verksamheten och människan i fokus
3. Helhetssyn och samverkan – Uppmuntra alla att aktivt och gemensamt ta ansvar för helheten, det vill säga medledarskap, och samverka över gränser.
4. Handlingsutrymme – Delegera befogenheter och mandat, välkomna medbestämmande.
5. Stöd – Säkerställ ett verksamhetsnära och verklighetsnära kvalificerat stöd i kärnverksamheten – både administrativt och psykosocialt.
6. Lärande och kunskap – Premiera kunskapsutveckling och ständigt lärande. Fokus på lärande i stället för kontroll.
7. Öppenhet – Sträva efter öppenhet genom att dela information, välkomna oliktänkande och respektera kritik.

Instruktioner:
Varje deltagare får en mall för skattningsövningen som de fyller i enskilt. Först kryssar de för vilken roll de har i församlingen och sedan fortsätter de med att skatta hur väl de tycker att församlingen i Nuläget uppfyller påståendena på en skala från 1 till 5, där 1 betyder "inte alls" och 5 betyder "fullständigt".

Påståenden:
Tillit: Jag känner att mina medarbetare och ledning har förtroende för mig, hur jag utför mitt uppdrag och mina beslut.

Medlemsperspektiv: Vår församling har uppdrags- och medlemsfokus och lyssnar aktivt in församlingsbornas och andra aktivas önskemål och engagemang.

Helhetssyn: I vår församling uppmuntras samarbete och ansvarstagande över verksamhetsområden och profiler.

Handlingsutrymme: Jag har tillräckligt med befogenheter och mandat för att utföra mitt arbete på bästa sätt.

Stöd: Jag får tillräckligt med stöd och resurser för att kunna prestera väl i mitt arbete.

Kunskap: I vår församling främjas aktivt lärande och kunskapsdelning.

Öppenhet: Beslut och kommunikation i vår församling är transparenta och öppna.

Mall för skattning av: **Tillitsdelegationens sju grundprinciper**

Ladda ner PDF-mall och skriv ut den. Ena är A4 stående, den andra är A4 liggande med två mallar på.

Upplägg träff 2

Starta dagen

Välkommen

Någon från församlingen hälsar välkommen.

Tankar för dagen – andakt

- Bibeltext – till exempel Luk 18:17[2] (Ta emot Guds rike som ett barn)
- Sång - Delta med våra gåvor[3] eller exempelvis 791 *Du vet väl om att du är värdefull*
- Berättelse om ordet Tillit
- Bön

Berättelse
Skulle du kunna tänka dig att vara vaktmästare i kyrkan någon helg i månaden? Inte någon som vaktar kyrkan utan någon som öppnar och välkomnar. Jag har alltid velat bidra på något sätt men inte vetat med vad. Att ett gott värdskap är av stor betydelse har jag alltid känt. Att alla skall känna sig välkomna och att det skall vara lätt att både komma till kyrkan men också att få använda kyrkan har varit viktigt för mig så jag svarade ja.
Hen som frågade gjorde det enkelt för mig att förstå uppdraget. Jag fick en tydlig beskrivning vad som krävdes och jag fick en utbildning och någon att fråga. Att få en egen nyckel var en självklarhet. Flera i arbetslaget gjorde det enkelt för mig som ville ha ett uppdrag.
För mig var uppdraget meningsfullt och jag kände en stolthet över min kyrka på ett sätt som jag aldrig tidigare känt.

Övning – Incheckning

Samtala två eller tre personer i några minuter. En fråga i taget. Efter varje fråga ges tillfälle för den som vill att dela något i stor grupp. Den som är dokumentationsansvarig antecknar det som kommer fram så att det kan användas under delarna Önskvärt läge och Aktiviteter.

- Det här behöver jag för att känna tillit
- Det här kan jag bidra med för att andra ska känna tillit

Backspegel

Att göra en *Backspegel* är en viktig del i en process som sker över flera tillfällen. Syftet är att aktualisera det som hände vid förra träffen, så att det på ett aktivt sätt finns med i det som ska ske under denna träff. Både på individ- och gruppnivå. Det är också ett bra sätt att hjälpa personer som inte var med vid förra tillfället att få ta del av vad som hände då, vilket underlättar det fortsatta arbetet.

Så här gör du:
I stor grupp:

- Processledaren ber deltagarna att lyfta fram det som skedde vid förra träffen.
- Det är ofta klokt att försöka få fram i vilken ordning de olika delarna skedde. Det kan göras genom att till exempel ställa följdfrågor som *Vad gjorde vi före det?* eller *Vad hände sen?*
- Det är viktigt att det är deltagarna som gör backspegeln. Om det finns delar som deltagarna inte tar upp eller kommer ihåg kan processledaren fylla på med dessa.
- Ta minnesspåret från förra träffen till hjälp att komma ihåg. Har du satt upp bläddерblocksblad från förra träffen på väggarna kan du hänvisa till dem.

I mindre grupper:

- Processledaren låter grupperna själva aktualisera vad som hände vid förra träffen.
- Ge 5-10 minuter till samtalet.
- Lyft sedan in de olika delarna i stor grupp. En grupp kan börja dela något. Sedan fyller de andra på.

MARS eller SURÖ samt NÖHRA

- Aktualisera målsättning, syfte, roller, spelregler och överenskommelser som togs fram vid första träffen. Stäm av så att de fortfarande gäller.
- Aktualisera parkeringslistan från förra träffen och sätt upp blädderblocksbladet.
- Gå igenom agenda eller upplägget för dagen och skriv upp det på ett blädderblocksblad.
- Introduktion till NÖHRA *(se separat pdf om NÖHRA)*

Nu kör vi!

Spåret Tillit – NÖHRA

Innan ni går in i arbetet enligt NÖHRA kan det vara bra att aktualisera det spår ni valt genom att läsa texten om spåret Tillit en gång till.

Tillit

I en församling som präglas av tillit finns en grundläggande tilltro till att människor vill, kan och vill väl. Att alla människor bär på en förmåga att ta ansvar. Att alla har olika kompetenser och gåvor att bidra med till det församlingen vill vara och åstadkomma. I en församling som präglas av tillit finns många engagerade människor som har olika roller, uppgifter och funktioner. Alla är medarbetare med tillit till varandra. Handlingsutrymmet är stort och kontrollen liten.

I en församling med tillit är alla varandras medkrafter. Ingen räds det som är olikt en själv och sina egna tankar. Allas olikheter tas tillvara och ses som en tillgång när människor kan lära av och med varandra. Alla är medarbetare tillsammans utifrån sina förutsättningar och sin kompetens.

I en gemenskap där människor litar på varandra finns trygghet. Här vågar människor mötas på riktigt. Många har mod att själva bidra och att låta andra bidra i församlingens olika verksamheter och liv. I en sådan miljö skapas förutsättningar för människor att växa som personer och i sina uppdrag.

Tillit är en omistlig del i kristen tro och i att vara kyrka. Gud själv har tillit till människan i uppdraget att förvalta och vårda skapelsen. Jesus har tillit till människan när han sänder ut sina lärjungar att fortsätta döpa och lära. Nu har uppgiften kommit till oss. En församling med tillit skickar uppgiften vidare till fler och fler och fler...

Det alltid finns plats för en till!

Övning – Igångsättare

En igångsättare vill få er att komma in i ämnet, få många att vara delaktiga och samtidigt ge energi.

Walk and Talk 3 frågor – 3 olika partners, cirka 20 minuter

- Börja gå 4 minuter med en person och samtala kring första frågan.
- Gruppen samlas för ett kort delande kring vad paren har pratat om.
- Hitta en ny partner att gå och samtala med kring den andra frågan.
- Gruppen samlas för ett kort delande kring vad paren har pratat om.
- Upprepa på samma vis med sista frågan.

Samtalsfrågor:

- Vad skulle hända om vi var 100% ärliga under en hel dag i församlingen?
- Hur skulle det kännas att bli ledd helt i tillit? Hur tar det sig uttryck?
- Vad är motsatsen till att leda med tillit? Hur tar det sig uttryck?

Nuläge

Introduktion

Se separat pdf med introduktion till processmodellen NÖHRA.

Beskriv syftet med att ta fram ett nuläge och gärna också vilken nivå ni vill att det ska handla om. Även fast det är individer som delar erfarenheter är syftet främst att ta fram nuläget i församlingen som helhet. Se till att fokus ligger på just upplevelse, känsla eller nivå av Tillit i det som tas fram.

Börja med att göra den första skattningsövningen. Fundera på om ni vill och har tid att göra övningen Ta fram ett nuläge.

Övning – Tillitsdelegationens principer – en skattningsövning

Här utgår vi från Tillitdelegationens sju grundläggande principer[1] för tillit.
Ladda ner PDF-mall och skriv ut den. Ena är A4 stående, den andra är A4 liggande med två mallar.

A4 stående[4]
A4 liggande med två mallar[5]

Tillitsdelegationens skrivning har reviderats något för att passa bättre in i en kyrklig miljö. Katarina Glas berättar om principerna från 15.40 in i filmen. Berätta om principerna kort igen eller spela upp några minuter när Katarina går igenom dem igen (ca 3 min).

Tillitsdelegationens sju grundprinciper för tillit

- **Tillit** - Sträva efter att som utgångspunkt välja att lita på dem du samarbetar med och ha positiva förväntningar.
- **Medlemsperspektiv** – Ha alltid uppdraget, verksamheten och människan i fokus
- **Helhetssyn och samverkan** – Uppmuntra alla att aktivt och gemensamt ta ansvar för helheten, det vill säga medledarskap, och samverka över gränser.
- **Handlingsutrymme** – Delegera befogenheter och mandat, välkomna medbestämmande.
- **Stöd** – Säkerställ ett verksamhetsnära och verklighetsnära kvalificerat stöd i kärnverksamheten – både administrativt och psykosocialt.
- **Lärande och kunskap** – Premiera kunskapsutveckling och ständigt lärande. Fokus på lärande i stället för kontroll.
- **Öppenhet** – Sträva efter öppenhet genom att dela information, välkomna oliktänkande och respektera kritik.

Instruktioner:

Använd EGA modellen (Enskilt-Grupp-Alla) och mallen för skattning.
Mall för skattning[4]
Enskilt
Varje deltagare får en mall för skattningsövningen för Nuläget som de fyller i enskilt. Först kryssar de för vilken roll de har i församlingen och sedan fortsätter de med att skatta hur väl de tycker att församlingen uppfyller påståendena på en skala från 1 till 5, där 1 betyder "inte alls" och 5 betyder "fullständigt".

Grupp
Dela in i mindre grupper där alla tar med sin skattning. Summera allas svar och räkna ut medelvärdet. För in hela gruppens värden i en spindelnätsmodell. Låt gruppen diskutera vad de ser.

Alla
Sätt upp alla spindelnät som en utställning. Låt alla gå runt och jämföra de olika gruppernas bilder. Stanna upp och prata med de som står bredvid kring vad ni ser. Efter en stund en stund ges möjlighet att reflektera gemensamt (i stor grupp) kring vad som finns i de olika nätverken. Jämför dem och lyft speciellt skillnader och likheter. Fortsätt sedan under rubriken Samla ihop Nuläget.

Påståenden:

Tillit: Jag känner att mina medarbetare och ledning har förtroende för mig, hur jag utför mitt uppdrag och mina beslut.
Medlemsperspektiv: Vår församling har uppdrags- och medlemsfokus och lyssnar aktivt in församlingsbornas och andra aktivas önskemål och engagemang.

Helhetssyn: I vår församling uppmuntras samarbete och ansvarstagande över verksamhetsområden och profiler.

Handlingsutrymme: Jag har tillräckligt med befogenheter och mandat för att utföra mitt arbete på bästa sätt.

Stöd: Jag får tillräckligt med stöd och resurser för att kunna prestera väl i mitt arbete.

Lärande: I vår församling främjas aktivt lärande och kunskapsdelning.

Öppenhet: Beslut och kommunikation i vår församling är transparenta och öppna.

Exempel Spindelnätsmodell för sammanställning för skattningsövning

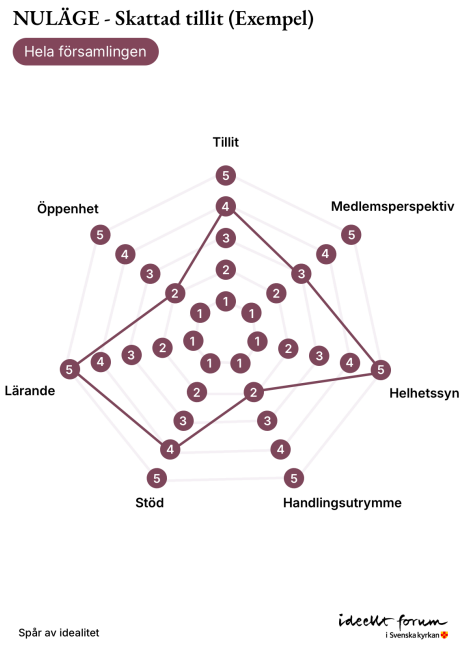

NULÄGE – Spindelnätsmodell för sammanställning för skattningsövning
ladda ner PDF-mallarna och skriv ut dem.

ÖNSKVÄRT LÄGE – Spindelnätsmodell för sammanställning av skattningsövning
ladda ner PDF-mallarna och skriv ut dem.

Samla ihop Nuläget

Sammanställ datan från alla grupper och räkna ut ett gemensamt medelvärde för alla grupper. Fyll sedan i de värden ni kommit fram till för respektive påstående i ett nytt spindelnät för hela församlingen.

Reflektera och sammanfatta Nuläget i storgrupp utifrån de samtal som förts kring gruppernas och hela församlingens spindelnät. Använd gärna följande frågor:

- Hur ser det ut i vår församling i förhållande till tillitsdelegationens sju grundprinciper?
- Har vi ett tillitsbaserat arbetssätt?
- Vad finns och fungerar redan idag?
- Vad saknas eller fungerar mindre bra?
- Hur uttrycks tillit i församlingsinstruktionen?
- Dokumentationsansvarig antecknar det som sägs och skriver tillsammans med processledaren ihop det till ett förslag till Nuläge inför nästa gång.
- Tänk på att samla in alla deltagares underlag för skattningsövningen.
- Utifrån dem sammanställer ni fyra spindelnät. Ett spindelnät för hela församlingen är redan gjort. Komplettera det med ett spindelnät för vardera ideella, förtroendevalda och anställda medarbetare. Eventuella upplevda skillnader mellan de olika rollerna kan vara intressant och viktigt att ta hänsyn till när ni går vidare med Aktiviteter vid träff tre. Om de inte skiljer sig nämnvärt åt så fortsätter ni endast med hela församlingens spindelnät.
- Spara också de olika gruppernas spindelnät, även fast de kanske inte används mera.
- Spara gärna mallarna för skattningsövning till motsvarande övning under önskat läge

Önskvärt läge

Introduktion

Se separat pdf med introduktion till processmodellen NÖHRA.[6]

Om vi tillsammans fick måla upp ett önskvärt läge i församlingen utifrån Tillit, hur skulle vi vilja att det var? Vad är det vi ser i nuläget som behöver utvecklas? Vad skulle vi göra annorlunda i det önskade läget? Hur tycker, tänker, känner och samverkar vi i det önskade läget?

I arbetet med att ta fram ett önskvärt läge är det viktigt att ta fram allas drömmar och längtan, men också att koppla det till församlingsinstruktionen. I mötet mellan dessa formuleras ett önskvärt läge - så här tänker församlingen kring Tillit!

Under avsnittet Önskvärt läge finns följande delar med:

- Övning – kom igång med ert kreativa flöde.
- Drömförsamlingen
- Skattningasövning utifrån tillitsdelegationens 7 grundprinciper
- Sammanfatta önskvärt läge.
- Linjeövning kring önskvärt läge.

Drömförsamlingen finns med som förslag i upplägget för alla nio spår. Om ni gjort den förut kan ni göra en kortare variant som finns beskriven nedan och sedan fortsätta med de andra två övningarna.

Övning – Kom igång med ert kreativa flöde

Att ta fram ett önskvärt läge är en kreativ fas där deltagarna ska hitta sina drömmar och visioner. Syftet är att skapa motivation och förändringslängtan att göra det som behövs för att nå det önskvärda läget.

Statyer

- Dela in gruppen i mindre grupper.
- Låt grupperna samtala om hur det känns när de upplever att det finns tillit.
- Varje grupp gör sedan en staty som symbolisera det som de talat.
- Dela med den stora gruppen och låt den stora gruppen få berätta vad de ser.

Övning – Drömförsamlingen

Syftet med övningen är att staka ut en riktning i förändringsprocessen mot ökad delaktighet, samt att få motivation och förändringslängtan att vilja gå i den riktningen. Det sker genom att alla tillsammans får möjlighet att gestalta och sätta ord på det som församlingen drömmer om att vara och att åstadkomma.
Övningen kan också bidra till att skapa en gemensam förståelse hos många kring vad församlingen drömmer om att vara. När många känner delaktighet och medägarskap i utvecklingsprocessen skapas kraft att kunna åstadkomma den förändring som behövs för att närma sig drömmen och det önskvärda läget.

Övningen finns i två varianter som båda har sina fördelar. I den ena samtalar och jobbar grupperna tillsammans direkt från start. I den andra börjar övningen på individnivå för att sedan bli gemensam för gruppen. Båda varianterna avslutas med att det tas fram en helhetsbild för alla deltagare med utgångspunkt i vad som respektive grupp delar.

Läs igenom båda varianterna och bestäm vilken du tror passar bäst i sammanhanget. Inledningen, som processledaren håller i, är den samma för båda varianterna. Det är när deltagarna börjar arbeta i grupper som det skiljer sig åt.

Instruktion – möblering och grupper
Sitt 4–6 personer runt ett bord. På bordet finns ett blädderblocksblad, pennor och kritor.

Inledning
Processledaren säger följande:

- Gör som barnen, gå in i lekens värld! Plötsligt är du där och allt är möjligt. Tänk fritt. Dröm fritt. Vägen dit finns inte. Plötsligt är fantasin verklighet!

Processledaren fortsätter och berättar (deltagarna får gärna blunda och visualisera)
Tänk dig en dag 3–5 år framåt i tiden. Du är på väg till din kyrka och när du närmar dig börjar du ana att det är något som är annorlunda. Ett mirakel har skett och det har blivit precis som du drömmer om att det ska vara. Du har inte kunnat påverka det. Det finns inte heller någon begränsning i budget eller vilka som är där eller vad som händer där. Släpp drömmen fri! Inget är fel – allt får plats! Sök drömmen, inte vägen dit!

- Hur är det då?
- Vad har hänt?
- Vad ser du?
- Hur känns det?
- Hur luktar det?
- Vilka är där?
- Vad gör de?

- Vilka märker att det har hänt?
- Hur märker de det?
- Hur märker du det?

Processledaren läser upp frågorna ovan och avslutar med.

- Fokusera på *vad* som är annorlunda, inte *hur*!

Variant 1 (15–20 min)
Deltagarna i grupperna börjar samtala om vad de ser i sina drömmar. När någon säger något säger de andra (eller visar) Jajamän! Den som sagt något (eller någon annan) målar det på bläddерblocksbladet. (OBS! det är ingen teckningstävling!) När alla har sagt sitt eller när tiden för den här delen av övningen är slut samtalar gruppen tillsammans en stund kring följande frågor:

- Vad är det vi ser när vi ser på helheten av det som finns på papperet? Hur känns det?
- Vad ser vi i drömmen som kan kopplas till perspektivet *Tillit*?

De delar som gruppen har gemensamt kring tillit i sina drömmar kan skrivas ner i mitten på bläddерblocksbladet.

Variant 2 (30 min)
Sitt en stund i din dröm (1–2 min). I tystnad!. När du tagit in allt du ser, hör, känner och doftar börjar du gestalta det på din del av bläddерblocksbladet. Rita helst, (OBS, ingen teckningstävling) men det går också bra att skriva några ord. *Även denna del sker i tystnad.* (5–8 min).

När alla gestaltat sin dröm på bläddерblocksbladet går ni laget runt och berättar om er dröm. Den som inte talar lyssnar endast, inga kommentarer till varandras drömmar ännu. Men gärna bekräftande nickar och leenden! (cirka 10 min).

När alla har sagt sitt samtalar gruppen tillsammans en stund kring följande frågor:

- Vad är det vi ser när vi ser på helheten av det som finns på papperet? Hur känns det?
- Vilka likheter ser vi mellan varandras drömmar? Skillnader?
- Vad ser vi i drömmen som kan kopplas till perspektivet *Tillit*?

De delar som gruppen har gemensamt kring tillit i sina drömmar kan skrivas ner i mitten på bläddерblocksbladet. (cirka 10 min)

Avslutning av Drömförsamlingen – gemensam för båda varianterna

1. När alla grupper är klara får de var och en berätta vad gruppen kommit fram till, speciellt det som kommit fram kopplat till Tillit.
2. Processledaren noterar detta på whiteboard eller bläddерblock.

3. Efter att alla grupper delat med sig förs samtal i storgrupp om vad som är helt eller delvis är gemensamt för alla eller de flesta grupperna. Det blir stommen till det gemensamma önskvärda läget gällande det valda spåret.
4. Samtala i storgrupp och fyll på med ytterligare saker som kan vara med i det gemensamma önskvärda läget om 3–5 år gällande Tillit i församlingslivet (cirka 10–15 minuter).

Om ni redan gjort Drömförsamlingen i ett tidigare spår

- Ta fram materialet och fundera på:
- Ser ni spår av Tillit i den?
- Vilka är det som upplever att det är enkelt?
- Vad har bidragit till deras möjlighet att få känna Tillit?
- Behöver något ritas dit i bilderna? Gör det!

Övning – Tillitsdelegationens principer – en skattningsövning

Deltagarna gör nu del två av skattningsövningen[7] där de nu fyller i kolumn två med Önskvärt läge. Samtala om att de skriver utifrån perspektivet önskvärt läge om 3-5 år. Annars är det lätt att alla skriver 5 på alla principer. Alltså en mix av förhoppning och realism.
Följ sedan samma upplägg som under Nuläget.

Sammanfatta önskvärda läget

Sammanställ datan från alla grupper och räkna ut ett gemensamt medelvärde för alla grupper. Fyll sedan i de värden ni kommit fram till för respektive påstående i nytt spindelnät för hela församlingen.
Reflektera och sammanfatta det Önskvärda läget i storgrupp utifrån de samtal som förts kring gruppernas och hela församlingens spindelnät. Var noga med att uttrycka det Önskvärda läget i presens, som att det är. Använd gärna följande frågor:

- Hur ser det Önskvärda läget ut i vår församling i förhållande till tillitsdelegationens sju grundprinciper?
- Hur känns det när vi pratar om det i presens, som att det redan är så?
- Är det nåbart?
- Hur uttrycks tillit i församlingsinstruktionen?
- Hur stämmer det överens med det som framkommit under Önskvärt läge?
- Dokumentationsansvarig antecknar det som sägs.
- Tänk på att samla in alla deltagares underlag för skattningsövningen.
- Utifrån dem sammanställer ni fyra spindelnät. Ett spindelnät för hela församlingen är redan gjort. Komplettera det med ett spindelnät för vardera ideella, förtroendevalda och anställda medarbetare. Eventuella upplevda skillnader mellan de olika rollerna kan vara intressant och viktigt att ta hänsyn till när ni går vidare med Aktiviteter vid träff tre.
- Spara också de olika gruppernas spindelnät, även fast de kanske inte används mera.

ÖNSKVÄRT LÄGE – Spindelnätsmodell för sammanställning av skattningsövning
ladda ner PDF-mallarna och skriv ut dem.

Paus

Om vädret är fint kan det vara skönt att få en paus i rörelse. Om det känns rätt för gruppen kan deltagarna gå några stycken tillsammans och reflektera kring någon frågeställning. Detta kallas ibland för walk & talk.

Under tiden hinner processledarna och eventuellt någon från församlingen ordna innehållet i det önskvärda läget.

Övning – Linjeövning

Syfte

Övningen och samtalet ger en bra bild av det upplevda nuläget samt hur nära eller långt borta det formulerade önskvärda läget är. Om alla eller de flesta står väldigt nära det önskvärda läget (10 på linjen) kanske det behövs ett mera utmanande önskvärt läge, till exempel.

Instruktion

1. Hitta en plats i lokalerna där alla ryms att stå på en linje.
2. I ena änden av linjen tänker ni er det önskvärda läget som ni nyss tagit fram. I andra änden av linjen tänker ni en situation där det inte alls är så, kanske det motsatta.
3. Låt deltagarna fundera på var de upplever att församlingen är just nu, i relation till de båda ändarna i linjen, från 1 till 10, där 10 när det önskvärda läget.
4. Därefter får de ställa sig där på linjen.
5. Låt några röster höras från de som står närmast 1, i mitten och närmast 10. Varför står de där?
6. Sedan fritt samtal.

Dokumentation

Processledarna och några från församlingen ansvarar för att skriva en text med det önskvärda läget som ska finnas tillgänglig inför nästa tillfälle. Tänk på att skriva i presens, som att det är!

Hinder och resurser

Introduktion

Se separat pdf med introduktion till processmodellen NÖHRA.[6]

I delen om *Hinder* ska ni beskriva läget som det faktiskt är, sortera inte bort det som är obekvämt eller svårt. Låt alla komma till tals! Låt det här steget gå ganska fort. Identifiera allt, men grotta inte ner er!

Resurser är allt som hjälper oss att ta oss från nuläget till önskvärt läge. Det kan vara allt från metoder till kurser, pengar, personer, lokaler, samverkan eller ny kunskap. Resurser finns både inom den egna organisationen och i samverkan med andra aktörer.

Ibland behövs det att processledaren hjälper gruppen att bli kreativa och nytänkande när det gäller att ta fram vilka resurser som finns. Låt deltagarna börja själva men var beredd att utmana och peppa om det behövs.

Instruktion

Sätt upp var sitt blädderblocksblad för Hinder och Resurser på väggarna.

Låt gruppen gå runt och samtala med varandra. Sätt i gång samtalen med följande frågor:

- Att tänka på gällande Hinder.
  - Vad hindrar oss att ha ett mer tillitsbaserat förhållningssätt? Beskriv läget, värdera inte.
- Att tänka på gällande Resurser
  - Vad tänker ni när ni hör ordet resurser?
  - Vilka resurser finns inom och runt/utanför församlingen för att nå Önskvärt läge?
  - Vilka resurser har till exempel Ideellt forum, Sensus och Stiftet?

Deltagarna skriver allt eftersom upp viktiga delar från samtalen på respektive blädderblocksblad.

Samla alla och diskutera vad ni har samtalat om och det som skrivits ner på blädderblocksbladen.

Blädderblocksbladen med listor på Hinder och Resurser tas med in i det fortsatta arbetet under aktivitet i NÖHRA.

Kompletterande övningar om det finns tid

Den viktigaste resursen är alltid människorna i församlingen. Som hjälp för komma vidare i tänket kring hur varje individ ska komma till sin rätt och blomma – växa - kan ni använda någon av följande metoder.

Kompetens-isberget[8]

Blomstra-samtal[9]

Avslutning av dagen

Att tänka på inför nästa gång

- Gå igenom med alla vad som ska göras inför nästa gång.
- Det är bra om det finns en tanke kring det redan innan dagen börjar. Den tanken behöver sedan omprövas beroende på vad som sker under dagen.
- Stäm av med församlingens processansvariga innan ni delar med alla.
- Ibland kan det vara klokt att säga att information kring detta kommer senare, vilket ger er tid att i Eftersnacket eller vid ett senare tillfälle bestämma innehållet. Var i så fall tydlig med hur det ska kommuniceras till deltagarna och vem som har ansvar för det.

Utcheckning
Runda i storgrupp.

Fråga att fundera på: Vad ligger högt uppe hos mig just nu? Välj en eller ett …

- Tanke
- Ord
- Känsla

Det är alltid OK att passa för den som vill.

Eftersnack
Stäm av med processansvariga i församlingen hur dagen gått samt om det är något ni behöver ändra på eller ta hänsyn till gällande nästa träff och tiden fram till dess.

Poängtera vikten av att det Nuläget och framför allt det Önskvärda läget formuleras i skrift och med god kvalitet inför nästa träff. Be gärna att få ta del av skrivningen innan nästa träff.

Se eftersnack träff 1 för Sensus metod för lärande samtal.

Länkar i träff 2

1. **tillitsdelegationen.se**
2. **Luk 18:17**
   bibeln.se/bibel/B2000/LUK.18
3. **Sång - Delta med våra gåvor**
   ideellforum.se
4. **A4 stående**
   ideellforum.se
5. **A4 liggande med två mallar**
   ideellforum.se
6. **NÖHRA.**
   ideellforum.se/spar-av-idealitet/nohra
7. **skattningsövningen**
   ideellforum.se
8. **Kompetens-isberget**
   sensus.se/ledare/metodbanken/kompetens-isberget
9. **Blomstra-samtal**
   svenskakyrkan.se/filer/560687/Blomstra-samtal.pdf?ptid=

SPÅR AV IDEALITET · TILLIT

Träff 3

Fokus på spåret Tillit och utvecklingsarbete enligt metoden NÖHRA

- Aktivitet

Förberedelser för processledaren

- [ ] Gå igenom upplägget av dagen och välj metod med mera för de olika delarna. Alternativa metoder, filmer och annat finns för de olika delarna i separat pdf.
- [ ] Gör ett detaljerat tidsschema för dagen. Var beredd att justera och anpassa tidsschemat efter det som händer i gruppen/processen under dagens gång. Tänk på att ge utrymme för frågor från parkeringslistan om det finns sådana.
- [ ] Säkerställ att det finns material till de övningar som valts, till exempel bläddерblock och kritor.
- [ ] Bestäm hur lokalen ska vara möblerad, se de olika punkterna för dagen. Fundera speciellt på var övningen Målvandring ska hållas. Ett bra sätt att både spara tid och att synliggöra processen i rummet är att, om möjligt, sätta upp bläddерblocksblad från nuläge och önskvärt läge i förväg på den plats de ska sitta under Målvandringen.
- [ ] Bokning av musiker eller andra som har ett uppdrag under dagen.
- [ ] Skicka ut önskvärt läge (färdigformulerat) och uppmana alla att kika på det innan.
- [ ] Se till att någon eller några har ansvar att dokumentera det som sker under dagen. Gärna någon från församlingen. Dokumentationen sammanställs med fördel till ett minnesspår med både skriven text och bilder som beskriver vad som skett under dagens gång.
- [ ] Förbered tillsammans med kyrkoherden hur dagen ska avslutas. Framför allt tankar om hur församlingen ska gå vidare med det som kommit fram som aktiviteter i slutet av dagen. Är det här forumet och processen beslutsfattande eller ska det som kommit fram under processen beslutas på annat håll innan förändringsarbetet sätts igång? Med mera …

Förberedelse för församlingen

- [ ] Skicka ut minnesspåret från förra träffen till deltagarna.
- [ ] Någon eller några formulerar det önskvärda läget i skrift.
- [ ] Ge utrymme att samtala om det önskvärda läget vid till exempel arbetsplatsträffar, församlingsrådsmöten, ungdomsträffar samt församlingens övriga verksamheter. Notera hur det upplevs av personer som inte varit med under de tidigare träffarna. Delar de bilden av det önskvärda läget? Behöver det kompletteras?
- [ ] I samband med samtalen om önskvärt läge kan också frågor ställas om det finns idéer och förslag på sådant som gör att ni kan förflytta er i den önskade riktningen. Speciellt värdefullt är det att ge möjlighet för de som inte är med vid nästa träff att få skicka med sina bidrag.

Upplägg för träff 3

Upplägget för träff tre består av fyra delar.

- Starta dagen.
- Aktualisering av nuläge, önskvärt läge, hinder och resurser
- Generera förslag på aktiviteter.
- Val av aktiviteter som ska genomföras och när det ska ske.

Starta dagen

Välkommen
Någon från församlingen hälsar välkommen

Tankar för dagen – andakt

- Bibeltext – till exempel Luk 15:11-32[1], den förlorade sonen.
- Sång - Delta med våra gåvor[2] eller annan psalm.
- Berättelse om ordet Tillit eller annan berättelse
- Bön

Berättelse
Skulle du kunna tänka dig att vara vaktmästare i kyrkan någon helg i månaden?

Inte någon som vaktar kyrkan utan någon som öppnar och välkomnar. Jag har alltid velat bidra på något sätt men inte vetat med vad. Att ett gott värdskap är av stor betydelse har jag alltid känt. Att alla skall känna sig välkomna och att det skall vara lätt att både komma till kyrkan men också att få använda kyrkan har varit viktigt för mig så jag svarade ja.

Hen som frågade gjorde det enkelt för mig att förstå uppdraget. Jag fick en tydlig beskrivning vad som krävdes och jag fick en utbildning och någon att fråga. Att få en egen nyckel var en självklarhet. Flera i arbetslaget gjorde det enkelt för mig som ville ha ett uppdrag.

För mig var uppdraget meningsfullt och jag kände en stolthet över min kyrka på ett sätt som jag aldrig tidigare känt.

Incheckning
Samtala två och två i några minuter. Fråga sedan om några vill dela sin upplevelse i storgrupp, 2–3 personer.

- Dela något intressant du hörde på vägen hit?
- Eller hitta på en egen fråga som gruppen samtalar om.

Backspegel

- Se beskrivning under träff 2. Landa gärna backspegeln i önskvärt läge.
- Därefter kort bikupa kring frågan: Vad ligger högt uppe hos mig just nu?

MARS/SURÖ samt NÖHRA

- Aktualisera målsättning, syfte, roller, spelregler och överenskommelser som togs fram vid första träffen. Stäm av så att de fortfarande gäller.
- Aktualisera parkeringslistan från förra träffen och sätt upp blädderblocksbladet.
- Gå igenom agenda eller upplägget för dagen och skriv upp det på ett blädderblocksblad.

Nu kör vi!

Aktualisering av nuläge, önskvärt läge, hinder och resurser

Innan arbetet med att ta fram aktiviteter tar vid är det viktigt att få aktualisera och reflektera över det som tagits fram tidigare under processen vad gäller nuläge, önskvärt läge, hinder och resurser. Det sker i två steg genom övningarna:

- Vernissage
- Fiskskålen

Övning – Vernissage (10–20 min)

Om inte rummet är förberett i förväg, hjälps deltagarna åt att sätta upp material som tagits fram under nuläge, önskvärt läge, hinder och resurser på väggarna. Se skiss på rummet nedan under övningen Målvandring. På väggen med önskvärt läge kan med fördel både det formulerade önskvärda läget samt de tio budorden om tillit sättas upp.
Instruktion

- Låt deltagarna fritt går runt och kika på det som finns uppsatt på väggarna gällande församlingens nuläge, önskvärt läge, hinder och resurser.
- Övningen sker med fördel i tystnad.
- Ge god tid till övningen så att deltagarna får möjlighet att hinna röra sig runt och kika på alla fyra väggarna innan ni fortsätter med nästa övning.

Övning – Fiskskålen (10–20 min)

Läs om metoden: https://www.sensus.se/ledare/metodbanken/fiskskal/[3]
Välj ut några som börjar i den inre cirkeln. Låt samtalet röra sig fritt kring deras egna intryck och vad de hört under vernissagen.

Här är några förslag på samtalsfrågor:

- Vilka var dina egna intryck under vernissagen?
- Finns det något som du vill lägga till eller dra ifrån av det som sitter på väggarna?
- Vilka känslor väcks när du ser vad som finns skrivet under önskvärt läge? Förändringslängtan?
- Varför är det viktigt att församlingen tar steg för att närma sig det önskvärda läget?
- Hur väl stämmer det önskvärda läget med det som finns formulerat i församlingsinstruktionen (FIN)?

Generera förslag på aktiviteter

I den här delen ligger fokus på att ta fram ett brett underlag av möjliga aktiviteter som skapar förflyttning mot det önskvärda läget. Låt kreativiteten flöda och låt alla förslag och idéer som kommer fram få vara med. Prioritering och val av vilka aktiviteter som ska genomföras sker i nästa steg.

Genereringen av förslag sker genom tre olika övningar.

- Tvärtomövning

- Det viktigaste steget
- Tårtan

Gör gärna alla tre övningarna, men var observant på att det finns tillräckligt med tid kvar för nästa steg där det görs prioriteringar och val av vilka aktiviteter som ska genomföras. Detta görs i övningen Målvandringen nedan som behöver minst två timmar för att fungera bra.

Övning – Tvärtomövning

Cirka 15 minuter
Läs mer om övningen:
https://www.sensus.se/ledare/metodbanken/tvartomovning/[4]

Exempel på frågor till övningen:

- Vad kan vi göra för att ha så lite tillit som möjligt bland alla medarbetare (anställda, ideella och förtroendevalda) i församlingen?
- Hur ska församlingen agera för att uppnå så svag tillit som möjligt från det övriga civil- och närsamhället?

Instruktioner

- Låt deltagarna samtala en kort stund i mindre grupper.
- Lyft därefter förslagen i storgrupp och skriv ner det som kommer fram på whiteboard om det finns en sådan. Nästa steg blir enklare när de går att sudda och ändra det som står skrivet.
- När förslagen börjar sina eller whiteboarden är full tar nästa steg vid, vilket handlar om att vända påståendena till dess motsats. Alla som vill kan gå fram och ändra på tavlan.
- Det som nu står på tavlan är oftast väldigt pricksäkra förslag till att åstadkomma den förändring som eftersträvas.
- Ta med dem in i det fortsatta arbetet.

Övning – Det viktigaste steget

Tid cirka 30 minuter
Det finns många olika aktiviteter som kan bidra till att stärka tilliten i församlingen. Men om ni bara skulle få göra en sak. Vilket är det viktigaste steget som kan tas för att församlingen ska närma sig det önskvärda läget, så att spåren av tilliten blir ännu tydligare i församlingslivet?

Instruktioner

1. Dela in i grupper på 5–6 personer.
2. Låt deltagarna börja med att samtala fritt och spåna olika aktiviteter som är möjliga och bra.
3. Därefter ska gruppen samsas om vilken aktivitet de anser vara den viktigaste. Det kan vara den som är mest effektiv. Eller den som är enklast att komma i gång med snabbt. Eller kanske något annat som motiverar. Gruppen väljer själv.
4. Formulera i en mening.

   Här är det bra om processledaren kan ge ett exempel innan de börjar samtala, gärna från något annat spår så att det inte blir för stor påverkan. Gällande spåret tillit skulle den viktigaste frågan kunna vara att vi hälsar på varandra, alltid och med alla. Eller att vi ser på varandra “i ögonhöjd”, det vill säga med en attityd av att alla är viktiga medarbetare i vårt gemensamma uppdrag som kyrka. Det är lite olika utzoomningsnivå på de exemplen och så får det vara.
5. När alla grupper är klara får de presentera sitt viktigaste steg för varandra. Beroende på hur många grupper det är kommer det nu att finnas ett antal olika eller lika förslag på “viktigaste steg”.
6. Samtala om de olika alternativen till viktigaste steg som tagits fram så att alla får möjlighet att ställa frågor och förstå innebörden i respektive förslag.

Ta med alla förslag på det viktigaste steget in i det fortsatta arbetet.

Övning – Tårtan

Tid cirka 30–45 minuter
Nu börjar arbetet med hur och vad. I den här övningen reflekterar ni kring och listar förslag på sådant ni kan göra för att närma er det önskvärda läget. Var noga med att hålla fokus på det önskvärda läget när ni gör övningen.

Instruktioner

- Dela in er i grupper om 5–6 personer.
- Med fokus på vad som driver det önskvärda läget:

  a) Utgå från det som redan finns församlingens liv och reflektera utifrån frågeställningarna nedan. Under ordet Börja finns möjlighet att ge förslag på aktiviteter som inte redan finns i församlingen.

  b) Låt alla i gruppen få ge sina synpunkter. Försök sedan komma fram till förslag som är gemensamma för hela eller en större del av gruppen. Skriv era förslag till respektive tårtbit på post-it-lappar, ett förslag per post-it-lapp. Det går då det lättare att flytta dem till sista delen av övningen.
- Återsamlas och dela det ni fått syn på i grupperna. Grupperna berättar och klistrar in sina post-it-lappar under respektive tårtbit.
- Reflektera sedan i stor grupp över det som finns med i er gemensamma tårta.

Tips – tänk gärna in det ni kom fram till som hinder och resurser i era samtal.

- Vad ska vi fortsätta med?
- Vad ska vi göra mer av?
- Vad ska vi börja med?
- Vad ska vi sluta göra?
- Vad ska vi göra mindre av?

Val av aktiviteter som ska genomföras och när det ska ske

Nu är det dags att knyta ihop säcken genom att välja vilka aktiviteter som ska genomföras så att församlingen startar förflyttningen mot det beskrivna önskvärda läget. Det sker genom övningen Målvandringen.

Övning – Målvandring

Tid - Minst två timmar
Syftet med den här övningen är att samla ihop allt det som gjorts tidigare i processen och att omsätta det i en konkret plan gällande:

- Vad som ska göras
- När det ska göras
- Hur det ska göras
- Av vem det ska göras

Det blir på samma gång en slutpunkt för processen som skett under dessa tre träffar och en startpunkt för det viktiga som sker därefter.

Övningen kan göras i två varianter. Antingen vandrar man från nuläge till önskvärt läge eller så gör man tvärtom och börjar i önskvärt läge och vandrar till nuläget.

Variant 1 – från nuläge till önskvärt läge

Ta fram blädderblocksbladen med ert:

- Nuläge
- Önskvärda läge
- Drömförsamlingen
- Hinder
- Resurser
- Tvärtomövningen
- Den viktigaste frågan
- Tårtan

Placera dem på olika väggar i rummet. Använd rummet! (Se Illustration). Detta kan med fördel processledaren ha gjort i förväg under en paus.

Nu är frågan hur ni ska ta er från nuläget (på ena sidan av rummet) till det önskvärda läget (på andra sidan av rummet). Markera gärna med en synlig linje på golvet med garn, tejp eller något annat. Det blir er tidslinje.

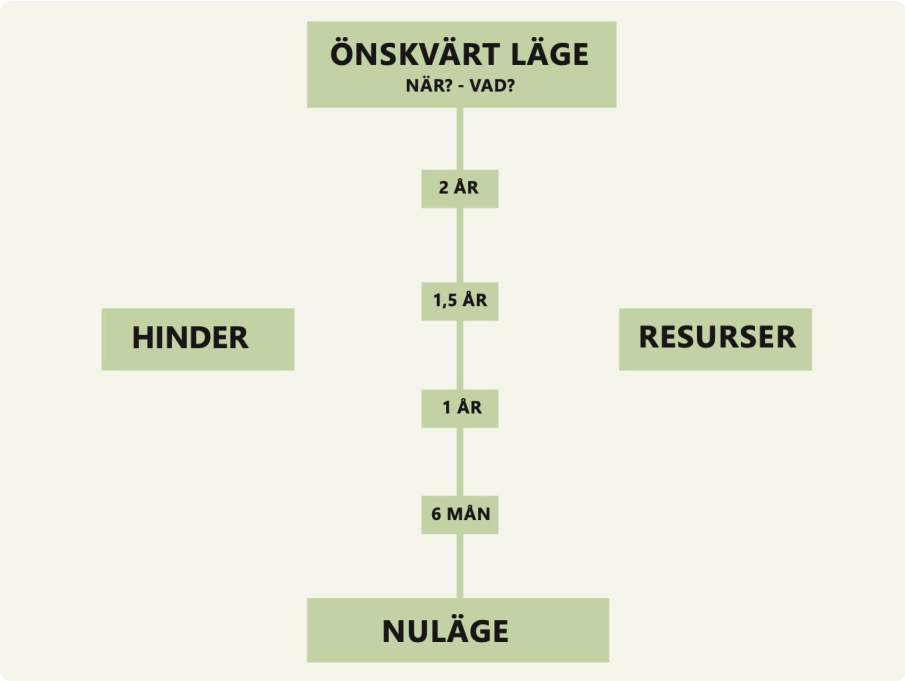

Så här gör ni

1. Sätt en tidsplan på vad som skall hända och när.

- Vad gör ni imorgon?
- Nästa månad? Den här terminen? Om 6 månader?
- Om 1 år? Om 1,5 år? Om 2 år?
- Lägg ut tidsmarkeringarna vid linjen på golvet. Tidsangivelserna kan vid behov ändras under övningens gång.

2. Sätt er i grupper om 3–5 personer.

- Vilka steg tycker ni behöver tas? Vad behöver göras för att nå önskvärt läge? Vilka av alla förslag på aktiviteter ska församlingen välja att gå vidare med? Varför just dessa?
- Använd listorna på aktiviteter som tagits fram under de föregående övningarna. Tänk även in hinder och resurser. Utifrån övningen Tårtan kan det också finnas förslag på vad som behöver göras mindre av eller slutas med. Ta med även dessa in i processen.
- Kommer det nya idéer utöver det som står där är det bara att använda dem. Ha gärna en idé om när det ska ske. Skriv en sak per A4 papper eller en större post-it-lapp. Skriv stort så många kan se.
- Ge gott om tid för denna del av övningen.

3. Samla er i helgrupp.

- I den här delen av övningen kan ni med fördel förflytta er tillsammans genom rummet till de olika hållplatserna. Om ni är väldigt många kan en eller några personer vara ”spelpjäser” och förflytta sig längs tidslinjen.

- Första steget kan vara vad vi gör imorgon. Sedan fortsätter ni fram längs tidslinjen vid era utlagda hållplatser. Låt grupperna säga till när de har en aktivitet som ska läggas ut på den hållplatsen.
- Gruppen som lägger ut beskriver vad de har tänkt, tar emot kommentarer och lägger ut lappen vid den hållplatsen. Flera aktiviteter kan ligga vid samma hållplats. Om några aktiviteter krockar, diskutera kort och ta beslut om hur ni gör.
- Processledaren och/eller den som ansvarar för dokumentationen antecknar och tar foton på det som sägs och läggs ut.

4. Reflektion

När alla aktiviteter är utlagda reflekterar ni en stund tillsammans över helheten. Hur känns det? Är det möjligt att åstadkomma? Saknas det något?

5. Därefter låter ni alla skriva sitt namn på lappar och placera dem vid de aktiviteter de vill bidra i.

Att fundera på tillsammans
När nu alla aktiviteter ligger utlagda längs tidslinjen och alla fått sätta sitt namn på de delar de vill bidra i kan ni reflektera över följande frågor.

- Finns det aktiviteter som ingen vill göra? Vad ska hända med dem?
- Finns det aktiviteter som har ”för många” som vill bidra?
- Vilka ideella eller andra medarbetare behöver få en fråga om att vara med och bidra? Skriv dit deras namn eller önskan om att hitta nya.
- Finns det något steg som behöver extra stöd? Var hämtar ni det? Finns det nämnt i resurserna?

Sätt er i mindre grupper och reflektera kring de 3 till 5 närmaste aktiviteterna. Är det ett litet arbetslag är det kanske bättre att ta en aktivitet i taget.

Frågor att samtala om:

- Hur ska ni genomföra det som aktiviteten beskriver? Skriv några korta punkter, det hjälper er att komma igång.
- Behöver någon aktivitet ha en arbetsgrupp eller finns det något som behöver komma in i församlingens ordinarie verksamhet, till exempel revidering av FIN, handlingsplaner eller budgetering? Vem har ansvar för det?

Variant 2 av målvandringen – Från önskvärt läge till nuläge
I den här versionen börjar ni med att förflytta er i rummet till det önskvärda läget. När ni står där samtalar ni kring följande frågor.

- Vad var det sista vi behövde göra för att komma hit?
- Hur åstadkom vi det? När skedde det?

När ni kommit fram till ert svar ställer ni er vid den punkten på linjen, skriver ner vad ni kommit fram till och upprepar sedan samma frågor utifrån den punkt ni nu står vid på tidslinjen. Sedan fortsätter ni på samma sätt ända tills ni kommer tillbaka till nuläget. Förutom att ni vandrar åt andra hållet gör ni samma saker som beskrivits i variant 1.

Avslutning av övningen
När detta är klart, oavsett vilken variant ni använt, bestämmer ni hur det som finns med på tidslinjen ska förmedlas till hela församlingen samt vem som har ansvar att göra det.

Sen är det bara att sätta igång. Lycka till!

Tips från coachen.
Om förslagsvis 1 år kan övningen göras på nytt. Det som idag ses som ett år framåt har då blivit ett nytt nuläge, en ny utsiktspunkt. Titta på allt igen och skriv nytt eller aktualisera. Boka redan nu in det datum ni vill göra övningen igen.

Avslutning av dagen

Vad händer nu?

Förbered i förväg med kyrkoherden vad som ska sägas under denna punkt. Vad som händer nu är en viktig fråga som behöver besvaras under denna punkt. Hur går ni vidare med det som kommit fram som aktiviteter under målvandringen? Vem eller vilka ansvarar för det? Med mera.

Utcheckning

- Samtala två och två om vilken känsla jag tar med mig från dagen – ett ord.
- Dela i stor grupp.

Eftersnack

- Stäm av med kyrkoherden och eventuellt några flera från församlingen hur de upplever att dagen varit. En kort utvärdering.
- Samtala om hur ni vill utvärdera de träffar ni haft. Ett möte senare? Ska de skriva ner vad de upplever varit bra och sådant de anser kan göras annorlunda och eller bättre?
- Samtala om eventuellt behov av ytterligare stöd i deras kommande arbete. Från stiftet, Sensus, Ideellt forum?

Länkar i träff 3

1. **Luk 15:11-32**
   bibeln.se/bibel/B2000/LUK.15
2. **Sång - Delta med våra gåvor**
   ideellforum.se
3. **sensus.se/ledare/metodbanken/fiskskal**
4. **sensus.se/ledare/metodbanken/tvartomovning**

ideellt forum
i Svenska kyrkan

Spår av idealitet · Tillit

Arbetsmaterialet, filmerna och poddarna finns även på webben:

ideelltforum.se/spar-av-idealitet/tillit